

Министерство за финансии на Република Македонија
Сектор за меѓународни финансиски односи и управување со јавен долг

Годишен извештај за управување со јавниот долг на
Република Македонија за 2015 година

Скопје, 2016 година

СОДРЖИНА

I. Вовед	5
II. Макроекономски движења во Република Македонија во 2015 година	6
III. Позначајни активности во периодот јануари-декември 2015 година.....	9
III.1 Меѓународни окружувања	9
III.2 Кредитен рејтинг на Република Македонија во 2015 година.....	11
III.3 Движење на државниот и јавниот долг на Република Македонија	13
III.4 Сервисирање на државниот и јавниот долг на Република Македонија	14
III.5 Предвремен откуп на долгот кон ММФ	14
III.6 Емисија на четвртата еврообврзница на Република Македонија	15
III.7 Издавање четиринаесетта емисија на обврзници за денационализација	15
III.8 Континуирани државни хартии од вредност	16
III.8.1 Примарен пазар на државни хартии од вредност (ДХВ).....	16
III.8.2 Секундарен пазар на ДХВ	17
III.9 Новосклучени заеми во 2015 година	18
III.9.1 Новосклучени заеми на централната влада	18
III.9.2 Новосклучени заеми на локалната самоуправа	19
III.10 Издадени гаранции во 2015 година.....	22
IV. Активности во управувањето со јавниот долг	25
IV.1 Примарен пазар на ДХВ.....	25
IV.2 Секундарен пазар на ДХВ	29
IV.2.1 Македонска берза АД Скопје.....	29
IV.2.2 Пазари преку шалтер.....	30
V. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг	31
V.1 Државен долг	32
V.1.1 Надворешен државен долг	35
V.1.2 Внатрешен државен долг	37
V.2 Гарантиран јавен долг	39

Табели:

Табела 1: Нето-емисија на државни хартии од вредност и структурни обврзници.....	25
Табела 2: Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2015 година.....	26
Табела 3: Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2015 година.....	26
Табела 4 Состојба на јавниот долг.....	31
Табела 5: Состојба на државниот долг.....	32
Табела 6: Просечно време до достасување – АТМ (во години).....	34
Табела 7: Просечно време на промена на каматна стапка – АТМ (во години).....	34
Табела 8: Состојба на надворешен државен долг по кредитори.....	35
Табела 9: Повлекувања по основ на склучени неповлечени кредити на надворешен државен долг.....	35
Табела 10: Состојба на внатрешен државен долг.....	37

Графикони:

Графикон 1: Реален раст на БДП и стапка на инфлација (%).....	6
Графикон 2. Годишен раст на бројот на вработени и стапка на невработеност (%).....	7
Графикон 3: Движење на каматна стапка ЕУРИБОР и ЛИБОР во 2015 год.....	9
Графикон 4: Девизен курс денар/евро и денар/американски долар во 2015 год.....	10
Графикон 5: Девизен курс американски долар/евро и јапонски јен/евро во 2015 год.....	10
Графикон 6: Реализиран износ на ДХВ по рочности (во милиони денари).....	16
Графикон 7: Побарувачка и реализација на аукциите на државни хартии од вредност, јануари – декември 2015 година.....	25
Графикон 8: Реализирани државни хартии од вредност јануари–декември 2015 год.....	26
Графикон 9: Каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2015 година.....	27
Графикон 10: Каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2015 година.....	27
Графикон 11: Сопственичка структура на континуирани ДХВ.....	27
Графикон 12: Рочна структура на континуирани ДХВ.....	28
Графикон 13: Приноси до достасување на еврообврзниците издадени во 2005, 2014 и 2015 година.....	28
Графикон 14: Обем на тргување со структурни државни обврзници.....	29
Графикон 15: Принос до достасување на структурните државни обврзници.....	29
Графикон 16: Склучени трансакции на пазарот преку шалтер на државни записи.....	30
Графикон 17: Склучени трансакции на пазарот преку шалтер на државни обврзници.....	30
Графикон 18: Движење на јавниот долг.....	31
Графикон 19: Движење на државниот долг.....	32
Графикон 20: Каматна структура на државниот долг.....	33
Графикон 21: Валутна структура на државниот долг.....	33
Графикон 22: Пазарен/непазарен државен долг.....	33
Графикон 23: Отплата на камата и главница по основ на државен долг.....	34
Графикон 24: Структура на надворешниот државен долг по кредитори.....	36
Графикон 25: Структура на надворешниот државен долг по мултилатерални кредитори.....	36
Графикон 26: Валутна структура на надворешниот државен долг.....	36
Графикон 27: Каматна структура на надворешниот државен долг.....	37
Графикон 28: Валутна структура на внатрешниот државен долг.....	38
Графикон 29: Каматна структура на внатрешниот државен долг.....	38
Графикон 30: Состојба на гарантиран јавен долг.....	39
Графикон 31: Гарантиран јавен долг по кредитори.....	39
Графикон 32: Гарантиран јавен долг по должници.....	39

Листа на кратенки

АД	Акционерско друштво
БДП	Бруто домашен производ
ДХВ	Државни хартии од вредност
ДО	Државни обврзници
ДЗ	Државни записи
ЕУ	Европска унија
ЕЛЕМ	Електрани на Македонија
ЕИБ	Европска инвестициска банка
ЕБОР	Европска банка за обнова и развој
ИФАД	Меѓународниот фонд за развој на земјоделството
ИПА	Инструмент за претпристапна помош
ИДА	Меѓународно здружение за развој
ИБРД	Меѓународна банка за обнова и развој
ЈПДП	Јавно претпријатие за државни патишта
ЈП	Јавно претпријатије
КФВ	Германска банка за обнова
МБПР	Македонска банка за поддршка на развојот
МФ	Министерство за финансии
ММФ	Меѓународен монетарен фонд
МЕПСО	Македонски електропреносен систем оператор
МЖ	Македонски железници
НБРМ	Народна банка на Република Македонија
п.п	Процентни поени
RMDEN4	Обврзница за денационализација - 4 емисија
RMDEN5	Обврзница за денационализација - 5 емисија
RMDEN6	Обврзница за денационализација - 6 емисија
RMDEN7	Обврзница за денационализација - 7 емисија
RMDEN8	Обврзница за денационализација - 8 емисија
RMDEN9	Обврзница за денационализација - 9 емисија
RMDEN10	Обврзница за денационализација - 10 емисија
RMDEN11	Обврзница за денационализација - 11 емисија
RMDEN12	Обврзница за денационализација - 12 емисија
RMDEN13	Обврзница за денационализација - 13 емисија
RMDEN14	Обврзница за денационализација - 14 емисија
ЦЕБ	Банка за развој при Советот на Европа

Врз основа на член 27 став 1 од Законот за јавен долг (Службен весник на Република Македонија, бр. 165/2014), Собранието на Република Македонија се информира со Годишниот извештај за управување со јавниот долг на Република Македонија за 2015 година.

I. Вовед

Изготвувањето на Годишниот извештај за управувањето со јавниот долг има за цел поблиску и на редовна основа да ги информира Владата и Собранието на Република Македонија и да ја запознае јавноста со карактеристиките на должничкото портфолио на Република Македонија, како и со преземените мерки за негово ефикасно управување во текот на минатата година.

Целите на управувањето со јавниот долг на Република Македонија, според Законот за јавен долг, се следните:

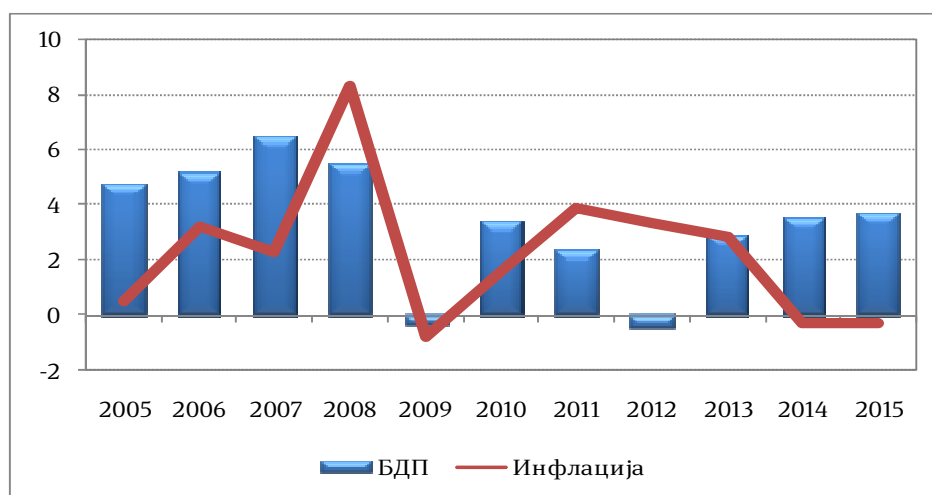
- финансирање на потребите на државата со најнизок можен трошок, на среден и долг рок, и со одржливо ниво на ризик;
- идентификација, следење и управување со ризиците на кои подлежи портфолиото на јавниот долг; и
- развој и одржување ефикасен домашен финансиски пазар.

II. Макроекономски движења во Република Македонија во 2015 година

Бруто домашен производ

Темпото на раст на економската активност во 2015 година продолжи со повисок интензитет кој, според првичните податоци на Државниот завод за статистика, изнесува 3,7%.

Графикон 1: Реален раст на БДП и стапка на инфлација (%)

Извор: Државен завод за статистика

Двигатели на економскиот раст во 2015 година се извозот на стоки и услуги и финалната потрошувачка. Извозот забележа раст од 4,6% на реална основа, главно како резултат на растот на извозот на капацитетите во слободните економски зони, во услови на поволни движења на надворешната побарувачка. Согласно месечните податоци за извозот на стоки, растот на извозот во 2015 година се должи, пред сè, на зголемениот извоз на машини и транспортни уреди од околу 27% и на хемиски производи од 16%. Увозот на стоки и услуги забележа понизок раст од извозот, кој изнесува 2,4% на реална основа, со што нето-извозот има позитивен придонес врз економскиот раст.

Потрошувачката забележа реален раст од 3,5%, како резултат на растот и на приватната и на јавната потрошувачка. Приватната потрошувачка забележа раст од 3,2%, пред сè како резултат на растот на расположливиот доход на домаќинствата, во услови на раст на вработеноста и платите. Приватната потрошувачка беше поддржана и преку поголемо кредитирање на домаќинствата. Растот на јавната потрошувачка изнесува 4,6%. Бруто-инвестициите во 2015 година забележаа раст од 0,1% на реална основа.

Анализирано по дејности, во 2015 година највисок раст на активноста забележа градежништвото, од 16,8%, што во одреден дел е одраз на фискалниот стимул преку буџетските расходи за инфраструктурни проекти. Услужниот сектор забележа раст од 3,9%, а во рамки на услугите најголем придонес кон растот на економската активност има дејноста трговија, транспорт и угостителство, каде што е забележан реален раст од 7,3%.

Во 2015 година, согласно месечните податоци, индустриското производство забележа раст од 4,9%, при што позначителен раст забележаа производството на моторни возила (37%) и производството на машини и уреди (21,3%), главно под влијание на зголемената активност на капацитетите во слободните економски зони.

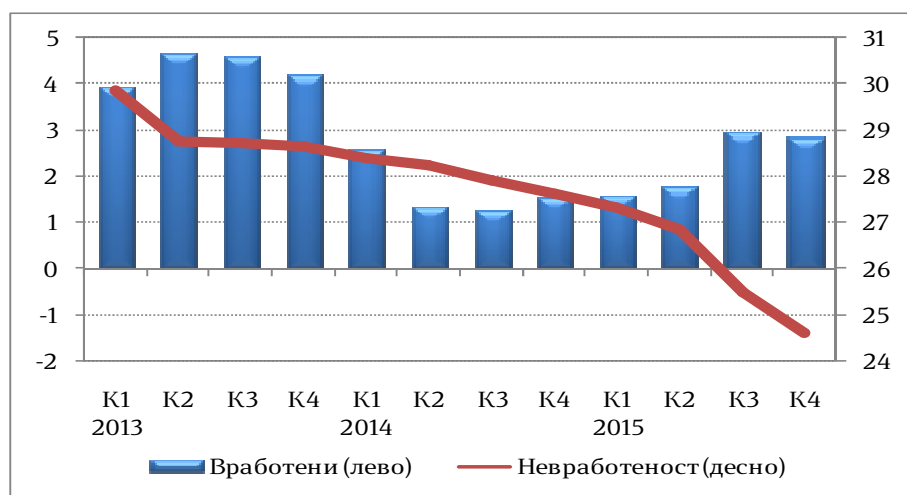
Инфлација

Стапката на инфлација во 2015 година изнесува -0,3%, колку што изнесуваше и во 2014 година. Падот на потрошувачките цени во 2015 година во најголема мера е резултат на намалените цени на нафтените деривати за 16,5%, што го одразува падот на цената на суровата нафта на светските берзи. Цените на храната, категорија која има најголемо учество во потрошувачката кошница, забележаа незначителен раст (0,1%).

Пазар на труд

Позитивните движења на пазарот на трудот продолжија во 2015 година, но со посилна динамика во однос на претходната година. Според Анкетата на работна сила, стапката на невработеност регистрираше постојано намалување во текот на годината и во четвртиот квартал се намали на 24,6%, односно за 3 процентни поени споредено со истиот квартал претходната година.

Графикон 2: Годишен раст на бројот на вработени и стапка на невработеност (%)

Извор: Државен завод за статистика

Бројот на вработени во 2015 година се зголеми за 2,3% во однос на претходната година, при што најмногу работни места се креирани во преработувачката индустрија и трговската дејност. Зголемување на бројот на вработени имаше и во градежништвото, но и во други услужни дејности, како угостителство, финансиски и дејности на осигурување итн. Растот на вработеноста главно се должи на инвестициите на странските компании во слободните економски зони, активните мерки за вработување, пред сè на мерката „Македонија вработува“, како и реализацијата на инфраструктурните проекти на јавниот сектор. Просечната бруто-плата во 2015 година порасна за 2,7% на номинална основа и за 3% на реална

основа.

Надворешен сектор

Во 2015 година, дефицитот на тековната сметка се задржа на ниско ниво и изнесува 1,4% од БДП, во услови на намалување на дефицитот на размената со стоки. Приливот на странски директни инвестиции во 2015 година изнесува 157 милиони евра и претставува 1,7% од БДП. На крајот на 2015 година бруто девизните резерви изнесуваа 2,26 милијарди евра и обезбедуваат покриеност на увозот на стоки и услуги од околу 4,5 месеци, што претставува адекватно ниво за водење на монетарната политика.

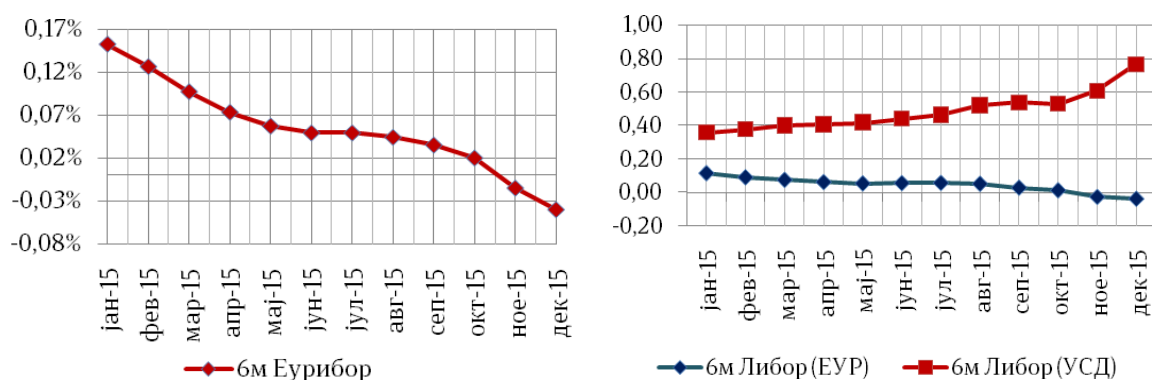
III. Позначајни активности во периодот јануари-декември 2015 година

III.1 Меѓународни окружувања

Во текот на 2015 година 6-месечниот Еурибор просечно се намали за 0,192 процентни поени, односно просечната каматна стапка во јануари изнесуваше 0,152%, додека во декември 2015 година изнесуваше -0,04%. Истиот тренд го следеше и меѓубанкарската каматна стапка Либор за евро валута. Имено, на меѓубанкарскиот пазар на депозити, просечниот 6-месечен Либор за евро валута во јануари 2015 година изнесуваше 0,114%, а на крајот на годината неговата просечна вредност беше 0,094%.

Во текот на 2015 година 6-месечниот Либор за доларска валута имаше растечки тренд, со просечна вредност од 0,358% во јануари, а во декември оваа каматна стапка се искачи на ниво од 0,764%.

Графикон 3: Движење на каматната стапка ЕУРИБОР и ЛИБОР во 2015 год.

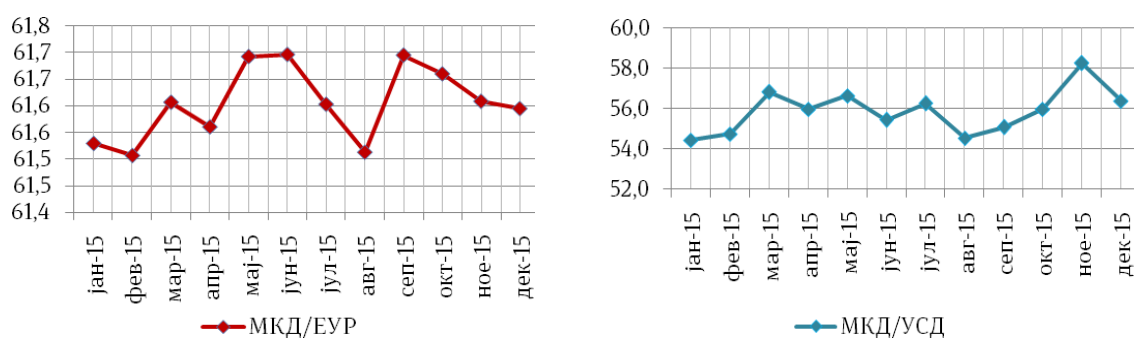

Извор: Global-rates.com

Извор: Global-rates.com

На девизниот пазар во Република Македонија, во 2015 година девизниот курс на денарот во однос на еврото беше стабилен и се движеше во вредносниот интервал од 61,513 до 61,696 денари за едно евро. Во текот на 2015 година, вредноста на американскиот долар се зголемуваше во однос на денарот, односно американскиот долар се движеше во вредносниот интервал од 54,4267 до 58,231 денари за еден американски долар.

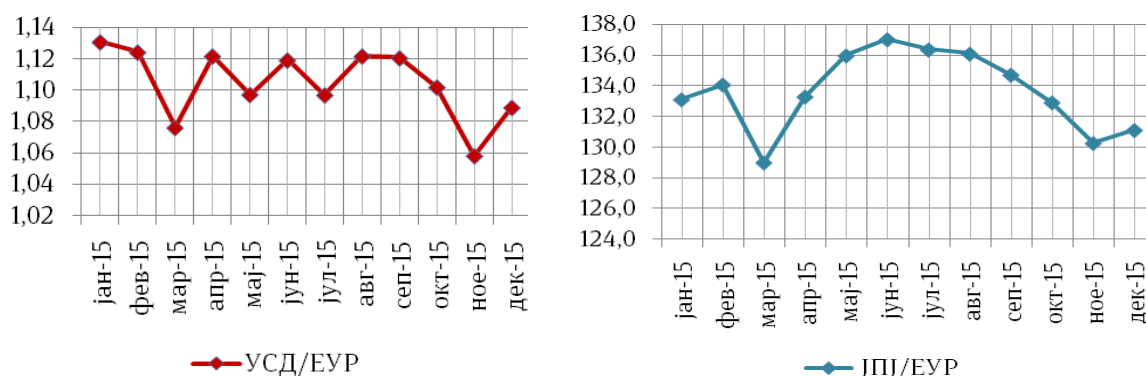
Графикон 4: Девизен курс денар/евро и денар/американски долар во 2015 год.

Извор: НБРМ

На меѓународниот финансиски пазар, вредноста на американскиот долар во однос еврото во текот на 2015 година континуирано се зголемуваше, достигнувајќи ја својата највисока вредност во ноември 2015 година, од 1,0579 долари за едно евро. Кај девизниот курс јапонски јен/евро, највисоко ниво беше забележано во март 2015 година, а потоа се зголемуваше вредноста на еврото во однос на јапонскиот јен достигнувајќи ја вредноста од 137 јени за едно евро.

Графикон 5: Девизен курс американски долар/евро и јапонски јен/евро во 2015 год.

Извор: European Central Bank

III.2 Кредитен рејтинг на Република Македонија во 2015 година

Република Македонија во текот на годината доби нови ревидирани оценки за кредитниот рејтинг од страна на меѓународните кредитни рејтинг агенции „Стандард и пурс“ и „Фич рејтингс“ (Standard & Poor's и Fitch Ratings).

Агенцијата за кредитен рејтинг „Стандард и пурс“ на 17.4.2015 година и на 16.10.2015 година ја потврди претходно доделената оценка за кредитниот рејтинг на Република Македонија за странска и домашна валута ВВ-, истовремено потврдувајќи го стабилниот изглед на земјата.

Потврдениот кредитен рејтинг се заснова на умереното ниво на јавен и државен долг, ниската инфлација и стабилниот добро капитализиран банкарски сектор. Според „Стандард и пурс“, се очекува растот на економијата во следните четири години да биде поддржан од започнатите капитални инвестиции, од приливите од странските директни инвестиции, како и од континуираниот раст на извозот.

Стабилниот кредитен рејтинг на Република Македонија е значаен сигнал за странските инвеститори и позитивно влијае на каматната стапка по која земјата позајмува на меѓународниот пазар на капитал, како и на вкупниот економски и политички имиџ на Република Македонија. Дополнително, потврдата на кредитниот рејтинг е уште еден силен сигнал кон странските инвеститори дека Република Македонија е земја во која може да имаат доверба и во која може да сметаат дека и во иднина ќе има здрави економски политики.

Агенцијата за кредитен рејтинг „Фич рејтингс“ на 27.2.2015 година објави дека ја потврдува доделената оценка за кредитниот рејтинг на Република Македонија за странска и домашна валута ВВ+, со стабилен изглед на земјата. Рејтингот беше дополнително потврден и на 21.8.2015 година, но со намален изглед, како резултат на политичките шокови со кои се соочи Република Македонија.

Во рамките на последниот извештај за 2015 година „Фич рејтингс“ ги наведува следните позитивни страни на македонската економија: макроекономска стабилност, ниска инфлација, ниски трошоци на камати, добро капитализиран и ликвиден банкарски сектор, умерен дефицит на тековната сметка, и високо ниво на инвестиции, кои треба да ги поддржат потенцијалните прогнози за среднорочен раст. Исто така, согласно истражувањето на Светска банка, Република Македонија е високо рангирана во групата најдобари земји во светот во леснотијата на водење бизнис.

Последните оценки за кредитниот рејтинг кои Република Македонија ги доби во 2014 година и во 2015 година од страна на меѓународните кредитни рејтинг агенции „Стандард и пурс“ и „Фич рејтингс“ се прикажани во табелата во продолжение:

Кредитна рејтинг агенција „Стандард и пурс“

	2014	2015
Странска валута	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен
Домашна валута	BB-/ Стабилен	BB-/ Стабилен

Извор: Стандард и пурс (Standard & Poor's)

Кредитна рејтинг агенција „Фич рејтингс“

	2014	2015
Странска валута	BB+/ Стабилен	BB+/ Негативен
Домашна валута	BB+/ Стабилен	BB+/ Негативен

Извор: Фич рејтингс (Fitch Ratings)

III.3 Движење на државниот и јавниот долг на Република Македонија

Јавниот долг на Република Македонија¹ на крајот на 2015 година изнесува 4.227,2 милиона евра што претставува 46,5% во однос на БДП. Надворешниот јавен долг изнесува 2.847,5 милиони евра, додека внатрешниот јавен долг изнесува 1.379,7 милиони евра.

Државниот долг на Република Македонија² на крајот на 2015 година изнесува 3.453,3 милиони евра односно 38,0% во однос на БДП. Со ова ниво на државен долг Република Македонија и понатаму останува умерено задолжена земја со државен долг кој е далеку понизок од просечното ниво на долг на земјите на ЕУ.

Надворешниот државен долг на крајот од 2015 година изнесува 2.096,7 милиони евра и во однос на 2014 година се зголеми за 4,5 милиони евра, додека внатрешниот државен долг изнесува 1.356,6 милиони евра, со што претставува зголемување за 186,3 милиони евра во однос на претходната година.

Од аспект на валутната структура на државниот долг, на крајот на 2015 година доминантно учество има долгот деноминиран во евра кој учествува со 64,6% во вкупното портфолио и е зголемен за 1,7 процентни поени во однос на 2014 година. Долгот во домашна валута во истиот период се зголемува за 3,2 п.п, односно од 22,3% на 25,5%.

Долгот со фиксна каматна стапка во каматната структура на државниот долг се зголеми за 1,1 п.п. во споредба со 2014 година, и на крајот на 2015 година изнесува 68,4%. Зголемувањето на долгот со фиксна камата е резултат на зголеменото ниво на издадени државни обврзници на домашен пазар, кои имаат фиксна каматна стапка. Исто така, Министерството за финансии во 2015 година издаде четврта еврообврзница на меѓународниот пазар на капитал, која претставува задолжување реализирано со фиксна каматна стапка.

Во однос на реализацијата на лимитите утврдени во Политиката за управување со јавен долг како интегрален дел од фискалната стратегија за период 2015-2017 година, може да се констатира дека јавниот долг е во рамките на утврдените лимити, односно Министерството за финансии управува со јавниот долг на Република Македонија во согласност со овластувањата од Владата на Република Македонија. Имено, во рамките на фискалната стратегија 2015-2017 година беше дефинирано јавниот долг да не надмине ниво од 60% од БДП на среден и долг рок, додека на крајот на 2015 година јавниот долг во однос на БДП е

¹ Јавен долг е збир на државниот долг и долгот на јавните претпријатија основани од државата или од општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, како и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата или на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје за кои државата има издадено државна гаранција.

² Државен долг е збир на финансиски обврски создадени со задолжување на Република Македонија, јавните установи основани од Република Македонија и општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

во поставената рамка и истиот изнесува 46,5%. Понатаму, согласно лимитот за валутна структура на државниот долг, евро долгот во портфолиото на долг во странска валута треба да биде застапен со најмалку 70%, а заклучно со 31 декември 2015 година евро долгот изнесува 86,8%.

Исто така, реализацијата на лимитот за каматна стапка е успешна и е во согласност со лимитот за каматна структура на државниот долг според кој долгот со фиксна каматна стапка треба да биде застапен со најмалку 50% во вкупното должничко портфолио. Имено, долгот со фиксна камата на крајот на 2015 година изнесува 68,4%.

Со цел да се заштити портфолиото на долгот на централна влада од ризикот за рефинансирање, дефиниран е лимит според кој минималното ниво на индикаторот „Просечно време на достасување“ во 2015 година треба да биде 3 години. Имајќи предвид дека заклучно со 31 декември 2015 година „Просечното време на достасување“ изнесува 4,3 години, може да се констатира дека овој индикатор е во рамките на утврдениот лимит. Понатаму, лимитот за „Просечно време на промена на каматните стапки“ треба да го заштити портфолиото на долгот на централната влада од ризикот од промена на каматни стапки при што е утврдено минималното ниво на овој индикатор во 2015 година да биде 2 години. На крајот на 2015 година „Просечното време на промена на каматните стапки“ исто така е во рамките на лимитот и истиот изнесува 3,6 години.

III.4 Сервисирање на државниот и јавниот долг на Република Македонија

Сите обврски по основ на државен и јавен долг кои достасаа во 2015 година беа редовно и навремено сервисирани од страна на Министерството за финансии, како и од останатите носители на јавниот долг.

За отплата на обврските по основ на јавниот долг за 2015 година, во кој се вклучени државниот долг и гарантираниот долг на јавните претпријатија, беа потрошени вкупно 664,8 милиони евра од кои 550,1 милион евра за отплата на главницата и 114,7 милиони евра за отплата на камата.

III.5 Предвремен откуп на долгот кон ММФ

Министерството за финансии го управува долгот на континуирана основа, при што се следат основните цели, односно обезбедување најнизок трошок под прифатливо ниво на ризик и развој на домашниот пазар на хартии од вредност. Имено, на почетокот на 2015 година, во рамките на активностите за управување со долгот и перманентното следење на сите фактори кои можат да влијаат во насока на намалување на ризиците на должничкото портфолио, се воочи валутен ризик којшто произлезе како резултат на осцилациите на вредноста на американскиот долар во однос на еврото, кои соодветно го зголемија валутниот ризик на должничкото портфолио. Валутниот ризик беше во најголем дел лоциран во делот од портфолиото што е деноминираано во специјални права за влечење (кои се

директно поврзани со апрецијацијата на американскиот долар). Имајќи ги предвид случајувањата на меѓународните финансиски пазари и нивниот ефект врз должничкото портфолио, Министерството за финансии реализираше операција на предвремена отлата на долгот кон ММФ во износ од 174 милиони УСД, со која се остварија повеќекратни позитивни ефекти во насока на креирање каматни заштеди, заштеди поврзани со девизниот курс, а во исто време и намалување на долгот за 1,7 процентни поени. За оваа операција беа искористени девизните депозити на државата.

III.6 Емисија на четвртата еврообврзница на Република Македонија

Република Македонија на меѓународниот пазар на капитал во ноември 2015 година издаде еврообврзница на износ од 270 милиони евра со каматна стапка од 4,875 проценти, односно стапка на принос од 5,125 проценти. Рокот на достасување на еврообврзницата изнесува 5 години, односно истата достасува во 2020 година.

Македонската еврообврзница ја запишаа повеќе од 100 институционални инвеститори, меѓу кои и реномирани инвестициски банки, пензиски фондови, осигурителни компании и еквити фондови од Европа и САД.

Република Македонија оваа трансакција ја реализираше во соработка со Сити банк, Дојче банк и Ерсте банк.

Во текот на 2015 година, на меѓународниот пазар на капитал, покрај со новоиздадената еврообврзница, се тргуваше и со еврообврзницата издадена од страна на Република Македонија во 2014 година, која достасува во 2021 година, како и со еврообврзницата издадена 2005 година, која достаса во декември 2015 година. Заклучно со декември 2015 година, приносите до достасување на еврообврзниците издадени 2005 година, 2014 година и 2015 година изнесуваа 0,63300%, 5,13372%, и 5,06119%, респективно.

III.7 Издавање четиринаесетта емисија на обврзници за денационализација

Врз основа на Законот за издавање обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на РМ“ бр. 37/02, 89/08, 161/09, 6/12, 104/13 и 33/15), на 1.6.2015 година беше издадена четиринаесетта емисија на обврзниците за денационализација во износ од 9,5 милиони евра.

Условите под кои е издадена оваа емисија на обврзници се идентични како и за првите тринаесет емисии, односно рок на достасување 10 години со фиксна годишна каматна стапка од 2%. Првата рата за исплата на главницата и каматата на оваа емисија достасува на 1.6.2016 година.

Со оваа емисија на обврзници за денационализација се опфатени сите правосилни решенија за денационализација од 1.2.2014 година до 31.1.2015 година, со кои како надомест се даваат обврзници.

III.8 Континуирани државни хартии од вредност

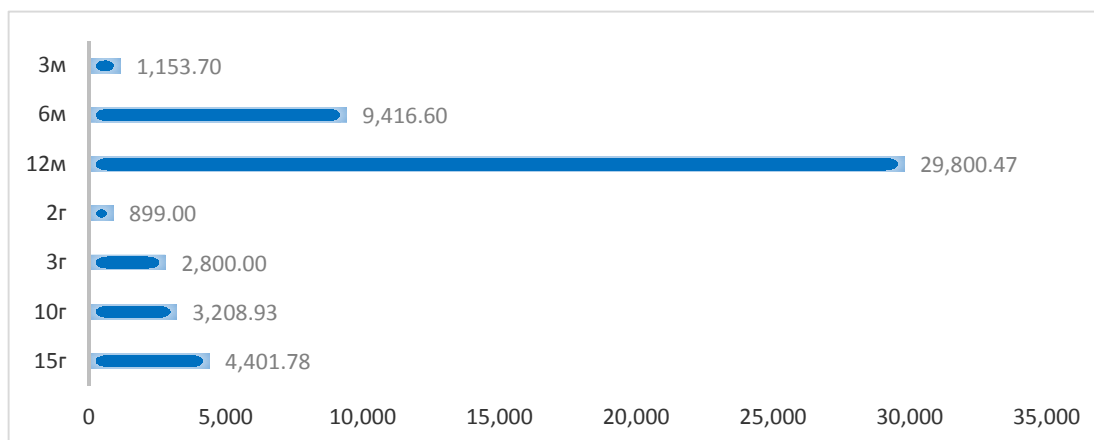
III.8.1 Примарен пазар на државни хартии од вредност (ДХВ)

Задолжување преку издавање ДХВ во 2015 година - Со Одлуката за утврдување на максималниот износ на ново задолжување преку издавање ДХВ во 2015 година, донесена од страна на Владата на Република Македонија, максималниот износ на задолжување беше утврден во висина од 18.450,00 милиони денари. Во овие рамки, новото (нето) задолжување по основ на издадени ДХВ во 2015 година изнесуваше 12.513,71 милион денари, а состојбата на вкупно издадените ДХВ заклучно со 31.12.2015 година изнесуваше 78.333,65 милиони денари.

Аукции на ДХВ - Во периодот јануари - декември 2015 година, Министерството за финансии на редовна основа издаваше 3, 6 и 12-месечни државни записи со и без девизна клаузула, како и 2, 3, 10 и 15-годишни државни обврзници со и без девизна клаузула. Во овој период се одржаа вкупно деведесет и три (93) аукции на ДХВ, односно четири (4) аукции на 3-месечни државни записи, единаесет (11) аукции на 6-месечни државни записи, дваесет и пет (25) аукции на 12-месечни државни записи, три (3) аукции на 2-годишни државни обврзници, пет (5) аукции на 3-годишни државни обврзници, дваесет и пет (25) аукции на 10-годишни државни обврзници и дваесет (20) аукции на 15-годишни државни обврзници.

Вкупниот износ понуден на аукциите на ДХВ во 2015 година изнесуваше 53.570,12 милиони денари, побарувачката изнесуваше 51.680,48 милиони денари, а вкупната реализација на аукциите во овој период изнесуваше 51.680,48 милиони денари. Во Графиконот 6 е прикажана алокацијата на вкупниот износ на издадени ДХВ по рочности:

Графикон 6: Реализиран износ на ДХВ по рочности (во милиони денари)

Извор: МФ

Движење на каматните стапки на аукциите на ДХВ – При спроведувањето на аукциите на ДХВ во текот на 2015 година се применуваше тендер со износи. Просечните каматни стапки во 2015 година постигнати на аукциите на државни хартии од вредност без и со девизна клаузула се прикажани во Табела 3 и Табела 4.

Рочна структура на недостасани ДХВ - Во 2015 година портфолиото на континуирани ДХВ го сочинуваа 3-месечни државни записи, 6-месечни државни записи, 12-месечни државни записи, 2-годишни државни обврзници, 3-годишни државни обврзници, 5-годишни државни обврзници, 10-годишни државни обврзници и 15-годишни државни обврзници.

Во согласност со препораките од Мисијата на ММФ во 2012 година, Министерството за финансии продолжи со имплементација на мерки и активности за продлабочување на домашниот пазар на хартии од вредност, со посебен фокус на зголемување на рочноста на портфолиото на државни хартии од вредност, преку воведување инструменти со подолги рочности. По успешната емисија на 10-годишни државни обврзници во 2014 година, во февруари 2015 година беше издадена и првата обврзница со рок на достасување од 15 години. Тоа придонесе да се продлабочи пазарот на државните хартии од вредност и да се зголеми просечното време на достасување на домашното должничко портфолио. На овој начин се намалуваат ризиците при управувањето со јавниот долг, воедно правејќи го должничкото портфолио помалку зависно од екстерни шокови, што покажува евидентен напредок во делот на домашниот пазар на хартии од вредност.

Сопственичка структура на недостасани ДХВ - Доминантното учество на банките во сопственичката структура на недостасани државни хартии од вредност продолжи и во текот на 2015 година. Заклучно со 31.12.2015 година процентуалното учество на банките во сопственичката структурата на државните хартии од вредност изнесуваше 46,43%, додека учеството на останатите пазарни субјекти изнесуваше 53,57%. Заклучно со 31.12.2014 година, соодносот меѓу банките и останатите пазарни субјекти изнесуваше 47,09 наспроти 52,91, соодветно. Во анализираниот период, учеството на банките бележи намалување за 0,66 п.п. во однос на учеството на останатите субјекти, што е соодветно зголемено за истиот сооднос.

III.8.2 Секундарен пазар на ДХВ

Постојната регулатива за секундарно тргување во Република Македонија овозможува тргување со сите структурни државни хартии од вредност на Македонска берза АД, како и тргување со континуираните државни хартии од вредност на пазарите преку шалтер.

Вкупниот обем на тргување со обврзници реализиран на Македонската берза АД Скопје во 2015 година изнесуваше 684.109.211 денари, што претставува зголемување за 26,42% во однос на 2014 година кога изнесуваше 541.153.799 денари.

Во истиот период, на пазарот преку шалтер се реализираа вкупно триесет и шест (36) трансакции со државни хартии од вредност, од кои петнаесет (15) трансакции со државни записи, и дваесет и една (21) трансакција со државни обврзници. Вкупниот номинален износ на тргување изнесуваше 3.096.860.000 денари. Споредено со тргувањето во 2014 година, може да се констатира дека во 2015 година се реализирани поголем број трансакции, и вкупниот номинален износ на тргување беше поголем за 929.550.000 денари во однос на тргувањето во 2014 година.

III.9 Новосклучени заеми во 2015 година

III.9.1 Новосклучени заеми на централна влада

- **Задолжување на Република Македонија кај Банката за развој при Советот на Европа по Договорот за заем за Проектот за изградба и модернизација на клиничкиот центар „Мајка Тереза“ во Скопје и Регионалната клиничка болница во Штип**

На 15.7.2015 година Министерството за финансии, во име на Владата на Република Македонија и Банката за развој при Советот на Европа, склучија Рамковен договор за заем во износ од 97 милиони евра, наменет за реализација на Проектот за изградба и модернизација на клиничкиот центар „Мајка Тереза“ во Скопје и Регионалната клиничка болница во Штип. Реализацијата на овој Проект ќе даде голем придонес во спроведувањето на реформите во здравството во Република Македонија и обезбедување квалитетни терцијарни здравствени услуги во согласност со земјите - членки на ЕУ. Корисник на оваа инвестиција ќе биде целокупното население на Република Македонија.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 97 милиони евра;
- каматна стапка: каматната стапка ќе се одредува одделно за секоја транша од заемот, на денот на повлекувањето на средствата од заемот, во зависност од тоа која каматна стапка е поповолна за Република Македонија (фиксна или варијабилна);
- рок на отплата: најмногу 20 години со вклучен грејс период од 5 години;
- начин на отплата: планот на отплата ќе се одредува за секоја транша од заемот одделно, на денот на повлекувањето на средствата од заемот.

- **Задолжување на Република Македонија кај Дојче банка и Ерсте банка по Договорот за заем за финансирање на проектот „Гасификација на Република Македонија – фаза 1 - делница Штип–Неготино-Битола и делница Скопје–Тетово-Гостивар“**

На 10.12.2015 година Министерството за финансии, во име на Владата на Република Македонија, и Дојче банка и Ерсте банка склучија Договор за заем во износ од 90 милиони евра, наменет за финансирање на проектот „Гасификација на Република Македонија – фаза 1 - делница Штип–Неготино-Битола и делница Скопје–Тетово-Гостивар“. Реализацијата на овој Проект ќе овозможи достапност на природниот гас, како конкурентен и еколошки чист енергенс, до стопанството, индустријата и домаќинствата, поврзување повеќе региони во државата со системот за пренос на природниот гас, како и стабилност во снабдувањето со енергенс, пред сè во индустријата, што доведува до поголем економски развој на сите региони во Република Македонија.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 90 милиони евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР + маргина од 450 базични поени;
- рок на отплата: 7 години;
- грејс период: 3 години;
- начин на отплата: заемот ќе се отплаќа во 8 полугодишни рати, почнувајќи од 42-от месец од потпишување на договорот (јуни 2019 година), а завршувајќи со 84-от месец од потпишување на договорот (декември 2022 година). Првите 4 рати на отплата изнесуваат по 15% од вкупниот износ на заемот, додека останатите 4 по 10% од вкупниот износ на заемот.

III.9.2 Новосклучени заеми на локалната самоуправа

- **Проект: „Изградба на инфраструктура и инфраструктурни објекти на општинските јавни установи за забрзан одржлив економски развој“**

На 30.1.2015 година општина Карпош и Комерцијална банка АД Скопје потпишаа Договор за задолжување со долгорочен кредит во износ до 160.000.000,00 денари, за реализација на Проектот наменет за изградба, одржување, реконструкција и заштита на сервисни и станбени улици и други инфраструктурни објекти во надлежност на општината, изградба и одржување јавно осветлување на станбени и сервисни улици, како и реконструкција и санација на објекти на општинските основни училишта и реконструкција и санација на објекти на јавни установи и општински детски градинки на територијата на општината.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 160.000.000,00 денари;
- рок за враќање: 10 (десет) години со вклучена 1 (една) година грејс период;

- каматна стапка: каматната стапка е променлива и изнесува 6,2% годишно;
- провизии пред користење на кредитот: надомест во висина од 0,5% од износот на одобренiot кредит за водење аранжман по долгорочниот кредит и 0,5% од износот на искористените средства, но не повеќе од 150.000 денари.

- **Краткорочно задолжување во рамки на проект од ИПА компонента - прекугранична соработка**

На 12.2.2015 година општина Крива Паланка и Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје потпишаа Договор за задолжување со краткорочен кредит во висина од 1.968.000,00 денари за финансирање проект од ИПА компонента - прекугранична соработка, со цел реализација на капиталниот проект „Јавни згради – енергетски ефикасни“.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 1.968.000,00 денари;
- каматна стапка: 5,75%;
- прифатлив рок на отплата на главница: квартално на 15.7.2015 година и 15.10.2015 година.

- **Краткорочно задолжување во рамки на проект од ИПА компонента - прекугранична соработка**

На 16.3.2015 година општина Делчево и Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје потпишаа Договор за задолжување со краткорочен кредит во висина од 1.000.000,00 денари за финансирање проект од ИПА компонента - прекугранична соработка, со цел реализација на капиталниот проект „Социјална кохезија преку воннаставни активности преку изградба на центри според интереси“.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 1.000.000,00 денари;
- каматна стапка: 5,75%;
- прифатлив рок на отплата со вклучен грејс период: 1 година, со вклучен грејс период од 6 месеци;
- начин на отплата: квартално.

- **Краткорочно задолжување во рамки на проект од ИПА компонента - прекугранична соработка**

На 8.7.2015 година општина Гевгелија и Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје потпишаа Договор за задолжување со краткорочен кредит во висина од 11.380.000,00 денари, од кои 5.800.000,00 денари за реализација на проектот „Заедничка култура, традиција и историја - мост кон заедничка европска иднина“ и 5.580.000,00 денари за реализација на проектот „Промоција на одржлив туризам и заштита на животната средина преку партнерство“.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 11.380.000,00 денари;
- каматна стапка: 5,75%;
- прифатлив рок на отплата: квартално на 15.1.2016 година и 15.4.2016 година.

- **Краткорочно задолжување во рамки на проект од ИПА компонента - прекугранична соработка**

На 10.11.2015 година општина Пробиштип и Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје потпишаа Договор за задолжување со краткорочен кредит во висина од 2.706.440,00 денари за финансирање проект од ИПА компонента - прекугранична соработка, со цел реализација на капиталниот проект „Подобрување на енергетската ефикасност во прекуграничниот регион - Про-енергија“.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 2.706.440,00 денари;
- каматна стапка: 5,75%;
- прифатлив рок на отплата: 1 година, со вклучен грејс период од 6 месеци;
- начин на отплата: квартално.

- **Проект „Изградба на инфраструктура и инфраструктурни објекти на општинските јавни установи за забрзан одржлив економски развој“**

На 23.12.2015 година општина Илинден и Халкбанк АД Скопје потпишаа Договор за задолжување со долгорочен кредит во износ од 1.134.500,00 евра во денарска противвредност утврдена на денот на исплатата според средниот курс на индикативната курсна листа на НБРМ (но не повеќе од 70.000.000,00 денари), за реализација на проектот „Изградба на инфраструктура и инфраструктурни објекти на општинските јавни установи за забрзан одржлив економски развој“.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 1.134.500,00 евра, но не повеќе од 70.000.000,00 денари;
- каматна стапка: 5,8% на годишно ниво, променлива согласно актите на Халкбанк АД Скопје. Каматата достасува за плаќање шестмесечно, почнувајќи од 30.6.2017 година, а најдоцна до 31.12.2021 година;
- рок на отплата: кредитот се отплаќа во десет еднакви шестмесечни ануитети, почнувајќи од 30.6.2017 година, а најдоцна до 31.12.2021 година;
- грејс период: од денот на исплата на кредитот до 31.12.2016 година. За време на грејс периодот се пресметува интеркаларна камата по каматна стапка од 5,8% на годишно ниво;
- еднократна провизија: во висина од 0,5% од износот на кредитот, еднократно, однапред, и
- надомест за предвремена отплата: 3% од износот на предвреме отплатената главница, променлива согласно актите на Халкбанк АД Скопје.

III.10 Издадени гаранции во 2015 година

- **Државна гаранција на Република Македонија издадена на АД ЕЛЕМ на обврските по Договор за заем со Кредитната банка за обнова КфВ за проектот „Топлификација на Битола“**

На 29.12.2015 година е склучен Договорот за заем помеѓу АД ЕЛЕМ и Кредитната банка за обнова - КфВ за финансирање на проектот „Топлификација на Битола“. Со реализацијата на овој Проект предвидено е во централниот топлификационен систем за снабдување со топлинска енергија на општина Битола да се изгради систем за производство на топлинска енергија, примарна пумпно-топлинска станица во Битола, вреловодна дистрибуциона мрежа во Битола и топлински подстанции во објекти. Воедно, зависно од интересот ќе бидат изведени приклучоци кон идните дистрибутивни мрежи за населбите Новаци, Могила и Логоварди.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 39 милиони евра;
- каматна стапка: 1,5 %;
- рок на отплата: 15 години;
- грејс период: 4 години;
- начин на отплата: заемот ќе се отплаќа во еднакви полугодишни рати кои доспеваат за плаќање секој 30 јануари и 30 јули, почнувајќи од 30 јануари 2020 година, а завршувајќи на 30 јули 2030 година.

- **Државна гаранција на Република Македонија издадена на ЈП за државни патишта на обврските по Договорот за заем со Европската банка за обнова и развој за финансирање на патната делница Штип – Радовиш**

На 18.11.2015 година е склучен Договорот за гаранција на Република Македонија, издадена на ЈП за државни патишта за исполнување на обврските по Договорот за заем во износ од 64 милиони евра од Европската банка за обнова и развој за финансирање на патната делница Штип – Радовиш. Со реализацијата на овој проект предвидена е изградба на експресниот пат од Штип (клучка Три Чешми) до Радовиш (клучка Радовиш) во должина од 39км и ширина 11,4м, преку реконструкција и проширување на постојната делница Штип – Радовиш во должина од 18 км и изградба на нова траса во должина од 21 км. Со реализација на Проектот ќе се олесни транспортот на луѓе, добра и услуги во југоисточниот дел од земјата.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 64 милиони евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР зголемен за маргина од 1%;

- рок на отплата: 15 години;
- грејс период: 4 години;
- начин на отплата: заемот ќе се отплаќа во еднакви полугодишни рати кои доспеваат за плаќање секој 20 март и 20 септември, почнувајќи од 2019 година, а завршувајќи 2030 година.

• **Државна гаранција на Република Македонија издадена на ЈП за државни патишта на обврските по Договорот за заем со Европската банка за обнова и развој за дополнително финансирање на Програмата за национални патишта**

На 10.11.2015 година беше потпишан Амандман на Договорот за гаранција на Република Македонија, издадена на ЈП за државни патишта, за исполнување на обврските по Договорот за заем од Европска банка за обнова и развој за „Програмата за национални патишта“. Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските во износ од дополнителни 21.000.000 евра, со што вкупниот износ на заемот за оваа програма е 181.000.000 евра. Со средствата во износ од 21.000.000 евра ќе се подобри квалитетот на патната инфраструктура на делницата Штип – Кочани, односно ќе се намалат штетните влијанија врз животната средина, а ќе се зголеми безбедноста и видливоста на патот.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 21 милион евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР зголемен за маргина од 1%;
- рок на отплата: 15 години;
- грејс период: 4 години.
- начин на отплата: заемот ќе се отплаќа во еднакви полугодишни рати кои доспеваат за плаќање секој 20 август и 20 февруари, почнувајќи од 2019 година, а завршувајќи 2030 година.

• **Државна гаранција на Република Македонија издадена на ЈП за државни патишта на обврските по Договорот за заем со Светска банка за финансирање на Проектот за надградба и развој на патишта**

На 6.10.2015 година е склучен Договорот за гаранција на Република Македонија, издадена на ЈП за државни патишта за исполнување на обврските по Договорот за заем во износ од 83 милиони евра од Светска банка за финансирање на Проектот за надградба и развој на патишта.

Проектот го сочинуваат следните компоненти:

Дел 1: Изградба на Коридор 8 (78 милиони евра) - со оваа компонента ќе се изврши изградба на експресен пат по должината на источниот дел на Коридорот 8 помеѓу Ранковце и Крива Паланка.

Дел 2: Воспоставување систем за управување со мостови и институционална поддршка (5 милиони евра).

Целта на овој Проект е подобрување на патната инфраструктура долж Коридорот 8.

Условите под кои е потпишан овој заем се следните:

- износ: 83 милиони евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР плус варијабилен распон;
- рок на отплата: 28 години;
- грејс период: 8 години;
- начин на отплата: полугодишни рати кои доспеваат за плаќање секој 15 мај и 15 ноември, почнувајќи од 2023 година, а завршувајќи 2043 година.

IV. Активности во управувањето со јавниот долг

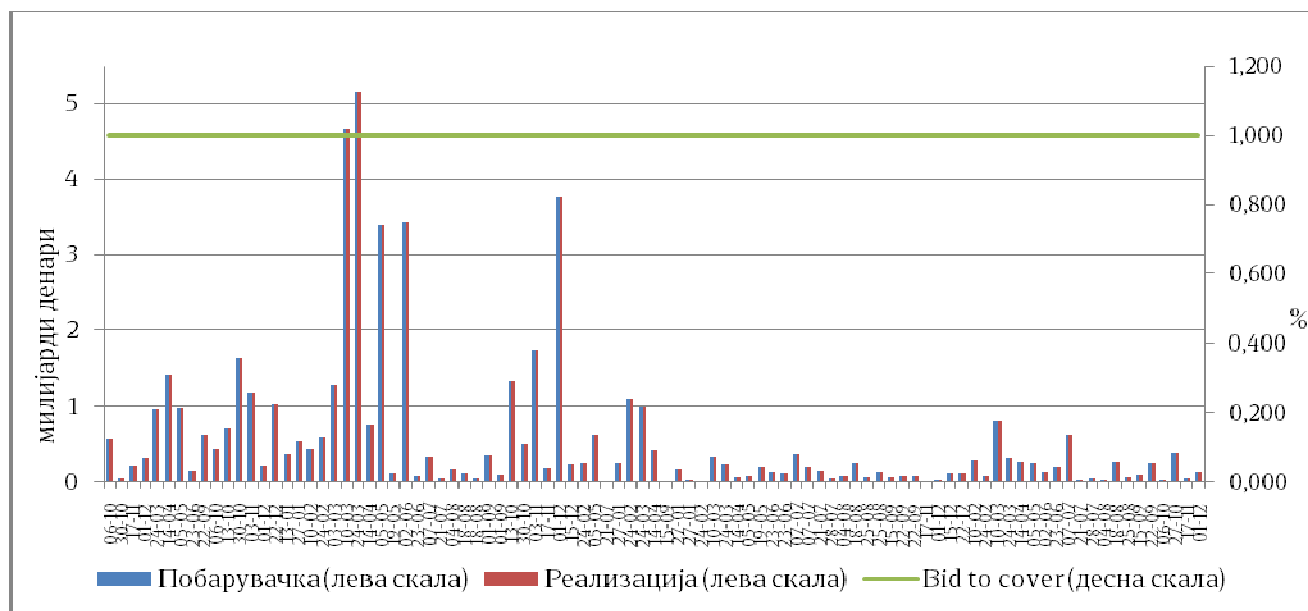
IV.1 Примарен пазар на ДХВ

Табела 1: Нето-емисија на државни хартии од вредност и структурни обврзници

во милиони денари		K1-2015	K2-2015	K3-2015	K4-2015	Вкупно 2015
I	Нето издадени државни хартии од вредност	5.762,44	2.355,82	-1.092,87	5.488,31	12.513,71
	3 - месечни државни записи	0,00	0,00	0,00	1.149,79	1.149,79
	6 - месечни државни записи	963,91	2.545,91	-343,23	2.662,40	5.828,99
	12 - месечни државни записи	-104,58	-2.693,41	549,53	1.612,21	-636,25
	2 - годишни државни обврзници	260,00	625,00	-2.532,30	-510,18	-2.157,48
	3 - годишни државни обврзници	2.350,00	430,00	-1.766,05	-297,27	716,68
	5 - годишни државни обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	10 - годишни државни обврзници	775,90	599,36	1.564,70	270,24	3.210,20
	15 - годишни државни обврзници	1.517,21	848,96	1.434,49	601,12	4.401,78
II	14-та емисија на обврзници за денационализација	0,00	584,25	0,00	0,00	584,25
I+II	Вкупно	5.762,44	2.940,07	-1.092,87	5.488,31	13.097,96

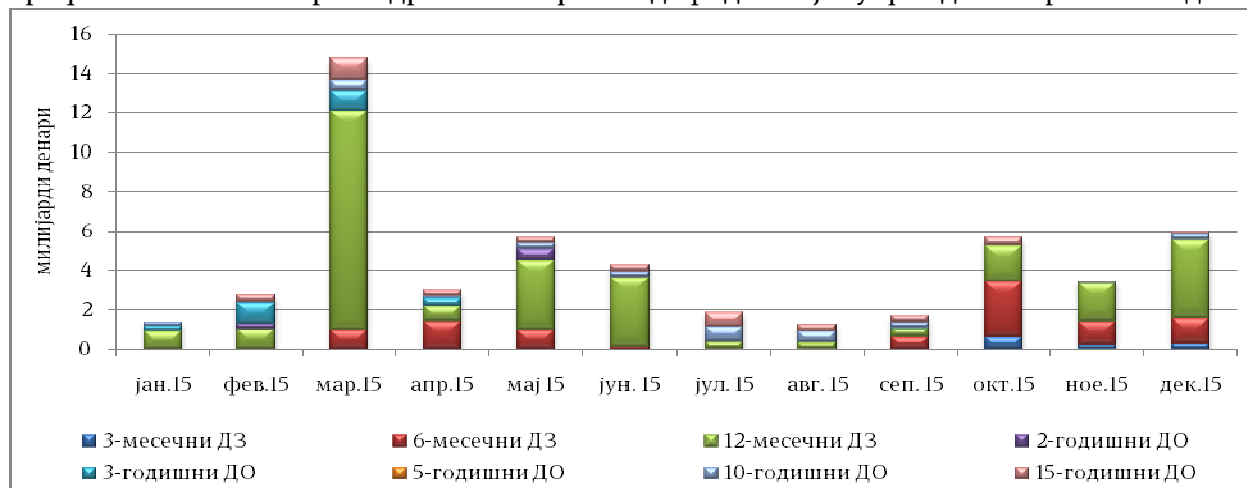
Извор: МФ

Графикон 7: Побарувачка и реализација на аукциите на државни хартии од вредност, јануари – декември 2015 година

Извор: МФ

Графикон 8: Реализирани државни хартии од вредност јануари–декември 2015 год.

Табела 2: Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2015 година

Датум на аукции	3-месечни ДЗ	6-месечни ДЗ	12-месечни ДЗ	2-годишни ДО	3-годишни ДО	5-годишни ДО	10-годишни ДО
Јануари			1,70%		2,65%		3,80%
Февруари			1,70%	2,20%	2,65%		3,80%
Март		1,25%	1,70%		2,65%		3,80%
Април		1,25%	1,70%		2,65%		3,80%
Мај		1,25%	1,70%	2,20%			3,80%
Јуни		1,25%	1,70%				3,80%
Јули			1,70%				3,80%
Август			1,70%				3,80%
Септември		1,25%	1,70%		2,65%		3,80%
Октомври	1,26%	1,83%	2,14%				
Ноември	1,35%	2,10%	2,50%				
Декември	1,35%	2,10%	2,50%				3,80%

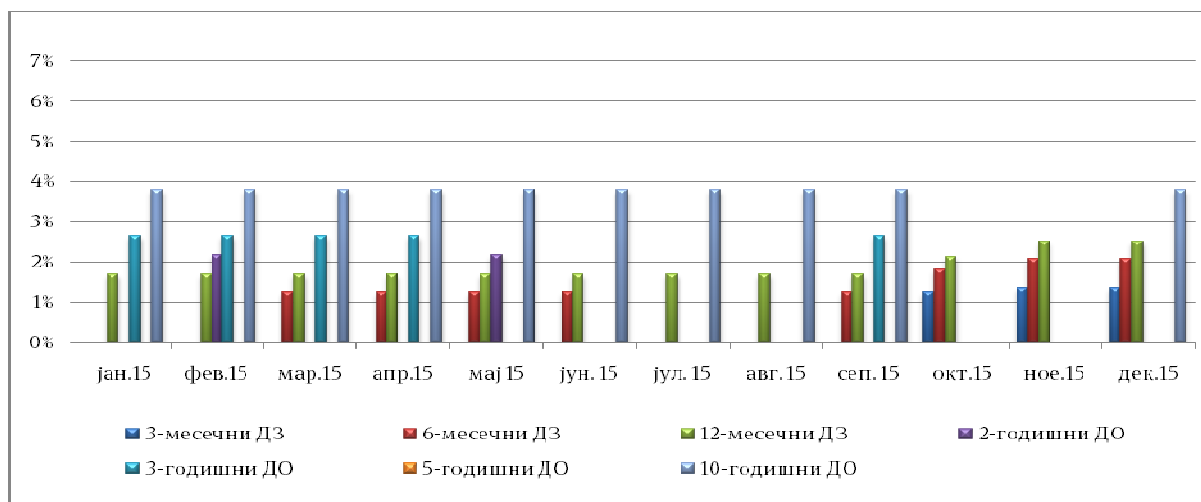
Извор: МФ

Табела 3: Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2015 година

Датум на аукции	12-месечни ДЗ	2-годишни ДО	3-годишни ДО	5-годишни ДО	10-годишни ДО	15-годишни ДО
Јануари					3,50%	
Февруари						4,00%
Март						4,00%
Април						4,00%
Мај					3,50%	4,00%
Јуни	1,50%				3,50%	4,00%
Јули	1,50%	2,00%			3,50%	4,00%
Август	1,50%				3,50%	4,00%
Септември	1,50%				3,50%	4,00%
Октомври						4,00%
Ноември					3,50%	4,00%
Декември					3,50%	4,00%

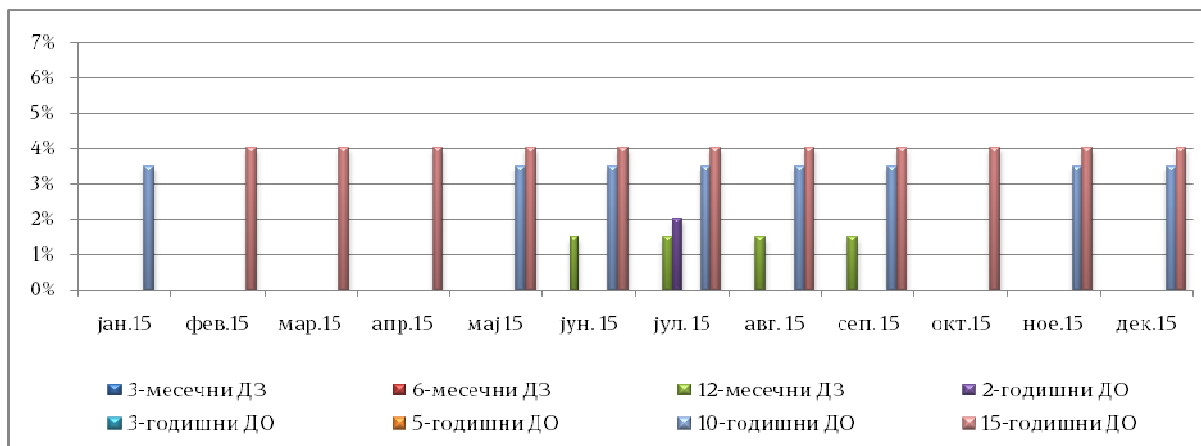
Извор: МФ

Графикон 9: Каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2015 година

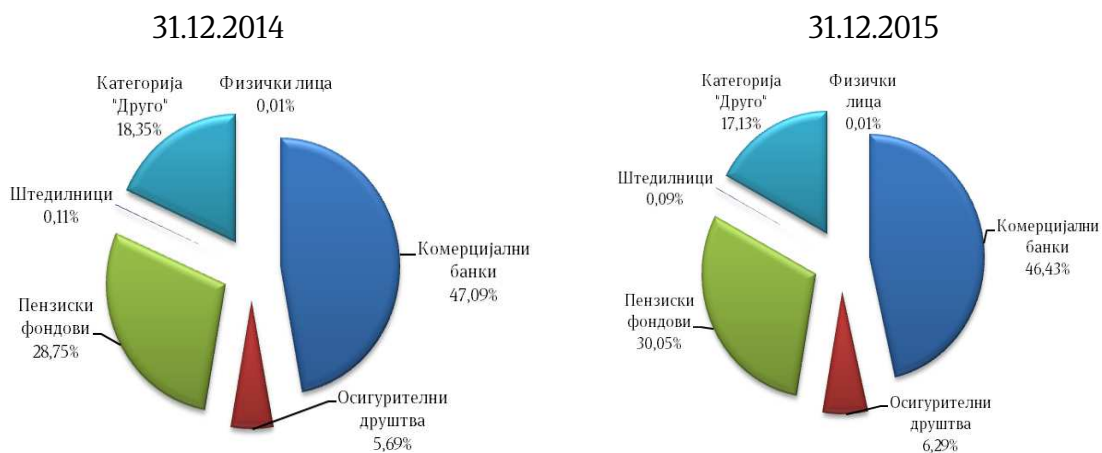
Извор: МФ

Графикон 10: Каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2015 година

Извор: МФ

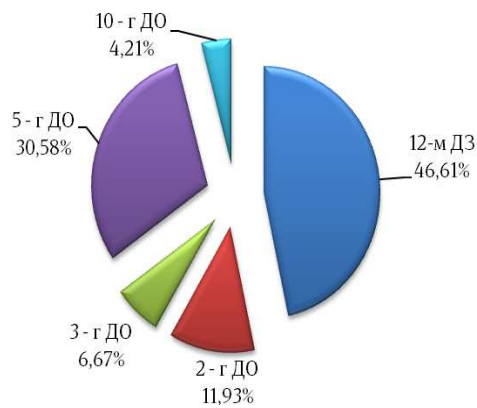
Графикон 11: Сопственичка структура на континуирани ДХВ

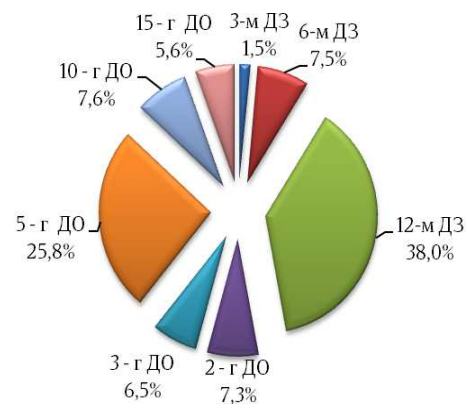
Извор: МФ

Графикон 12: Рочна структура на континуирани ДХВ

31.12.2014

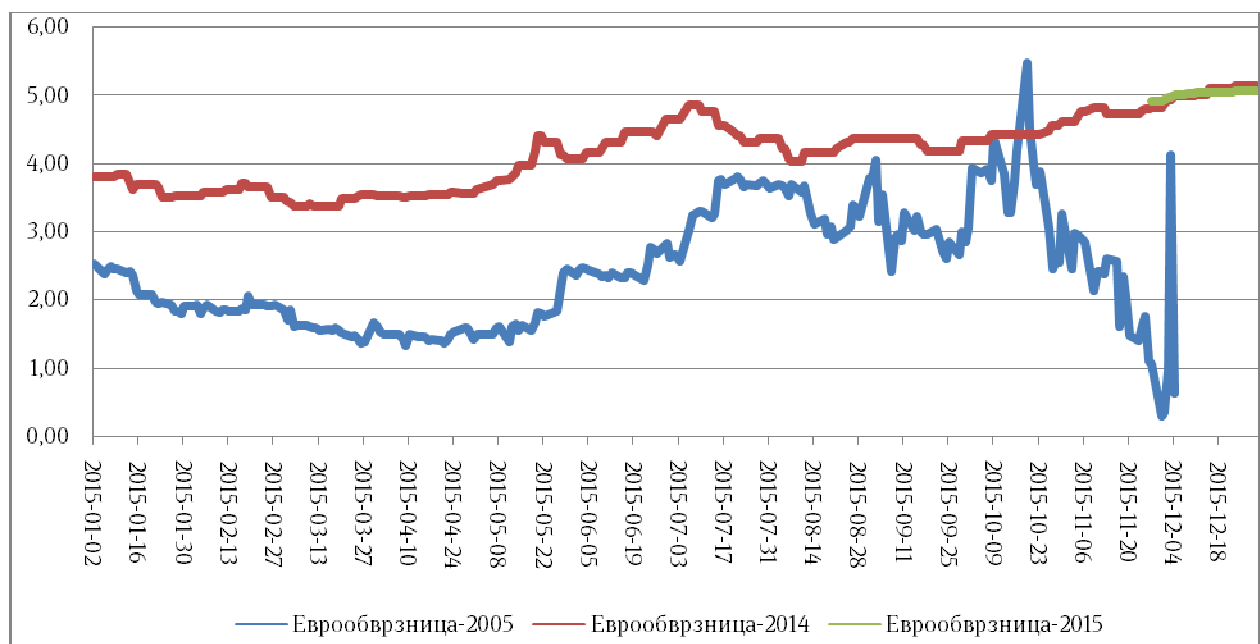

31.12.2015

Извор: МФ

Графикон 13: Приноси до достасување на еврообврзниците издадени во 2005, 2014 и 2015 година

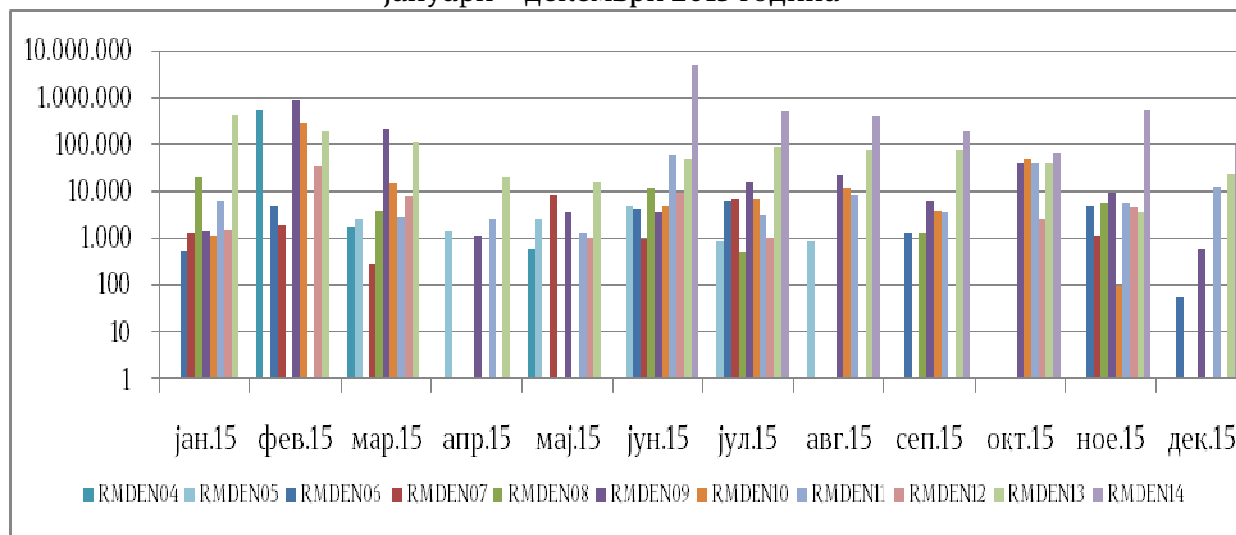

Извор: МФ

IV.2 Секундарен пазар на ДХВ

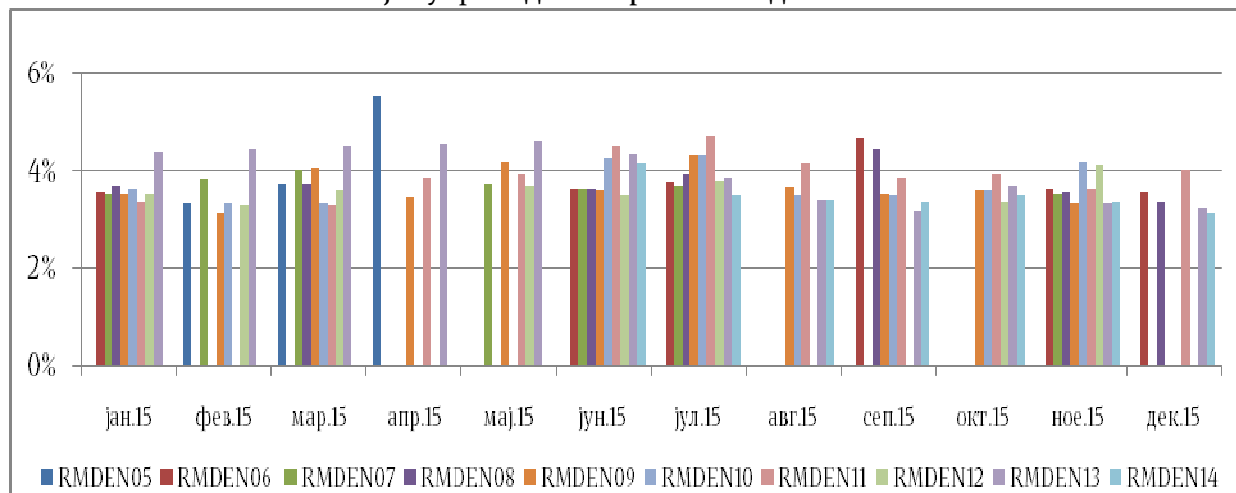
IV.2.1 Македонска берза АД Скопје

Графикон 14: Обем на тргување со структурни државни обврзници
јануари – декември 2015 година

Извор: Македонска берза АД Скопје

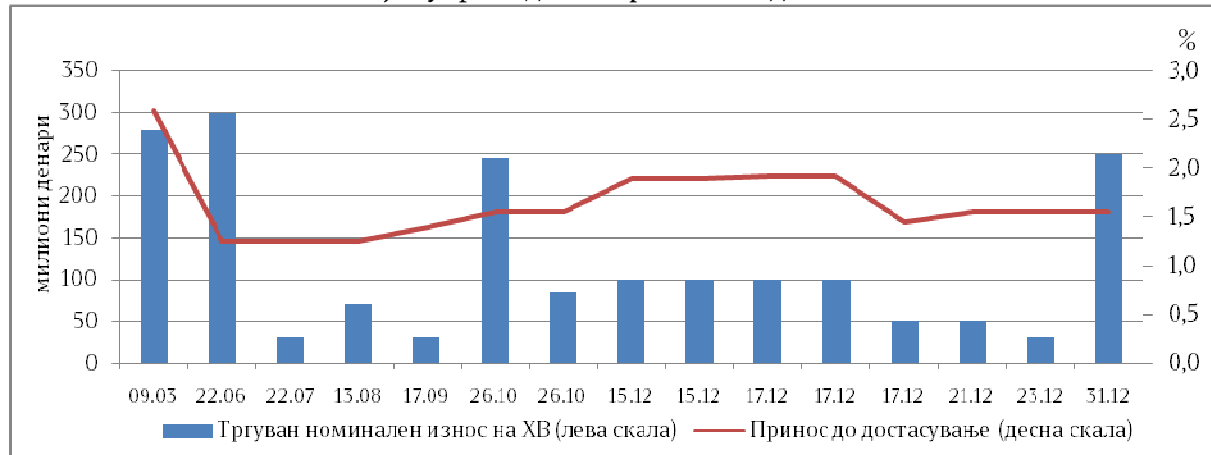
Графикон 15: Принос до достасување на структурните државни обврзници
јануари – декември 2015 година

Извор: Македонска берза АД Скопје

IV.2.2 Пазари преку шалтер

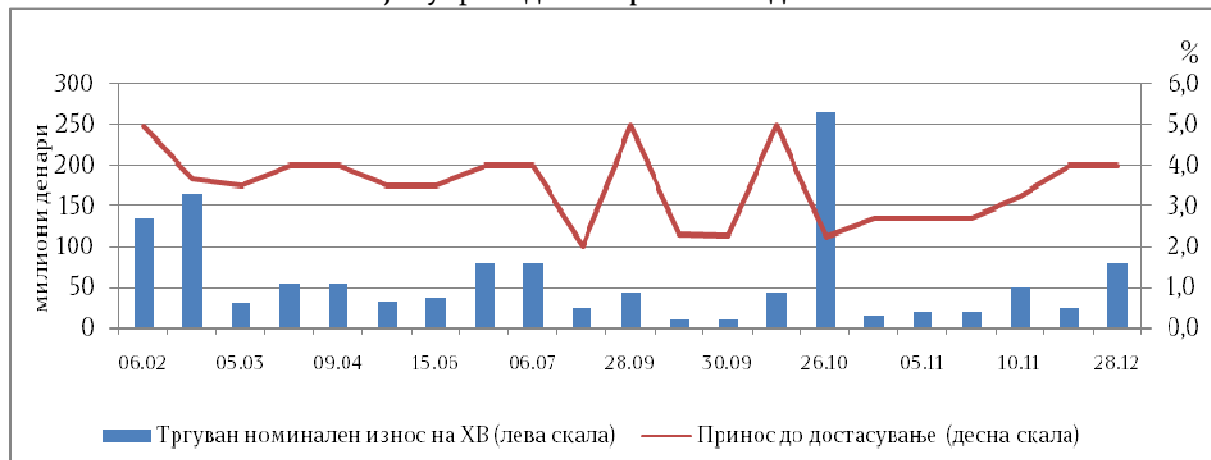
Графикон 16: Склучени трансакции на пазарот преку шалтер на државни записи
јануари – декември 2015 година

Извор: НБРМ

Графикон 17: Склучени трансакции на пазарот преку шалтер на државни
обврзници

јануари – декември 2015 година

Извор: НБРМ

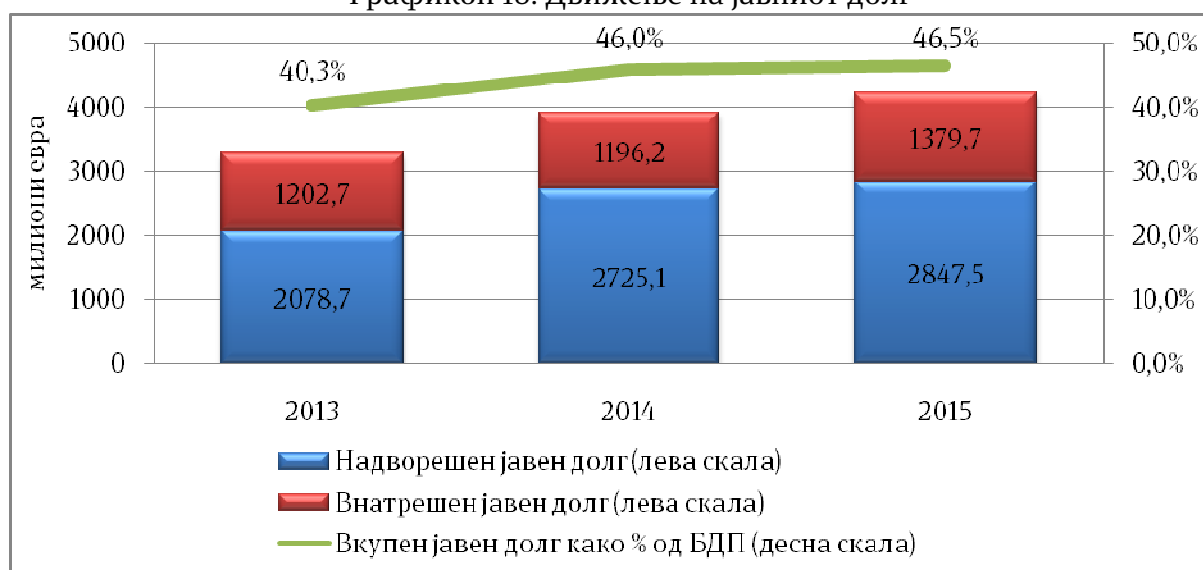
V. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг

Табела 4: Состојба на јавен долг

(во милиони евра)	2013	2014	2015
Државен долг	2.771,6	3.262,5	3.453,3
Гарантиран јавен долг	509,8	658,9	774,0
Вкупен јавен долг (државен долг+гарантиран долг)	3.281,4	3.921,3	4.227,2
Надворешен јавен долг	2.078,7	2.725,1	2.847,5
Внатрешен јавен долг	1.202,7	1.196,2	1.379,7
Вкупен јавен долг како % од БДП	40,3%	46,0%	46,5%

Извор: МФ и НБРМ

Графикон 18: Движење на јавниот долг

Извор: МФ и НБРМ

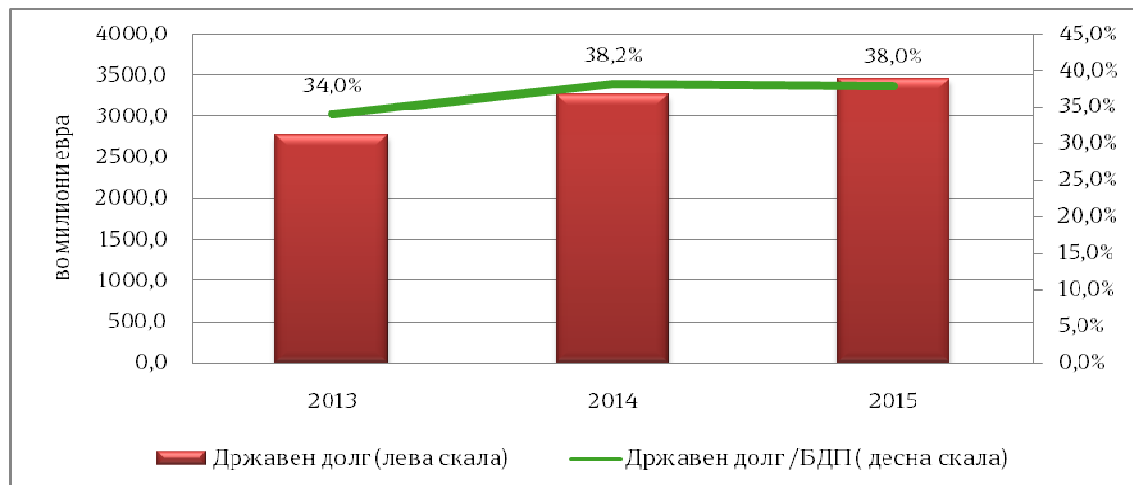
V.1 Државен долг

Табела 5: Состојба на државниот долг

(во милиони евра)	2013	2014	2015
НАДВОРЕШЕН ДРЖАВЕН ДОЛГ	1.597,5	2.092,2	2.096,7
Долг на централна влада	1.591,9	2.086,9	2.091,5
Долг на општини	5,6	5,3	5,2
ДОМАШЕН ДРЖАВЕН ДОЛГ	1.174,1	1.170,3	1.356,6
Долг на централна влада	1.165,1	1.159,5	1.344,1
Долг на општини	9,0	10,8	12,5
ДРЖАВЕН ДОЛГ	2.771,6	3.262,5	3.453,3
Државен долг како % од БДП	34,0	38,2	38,0

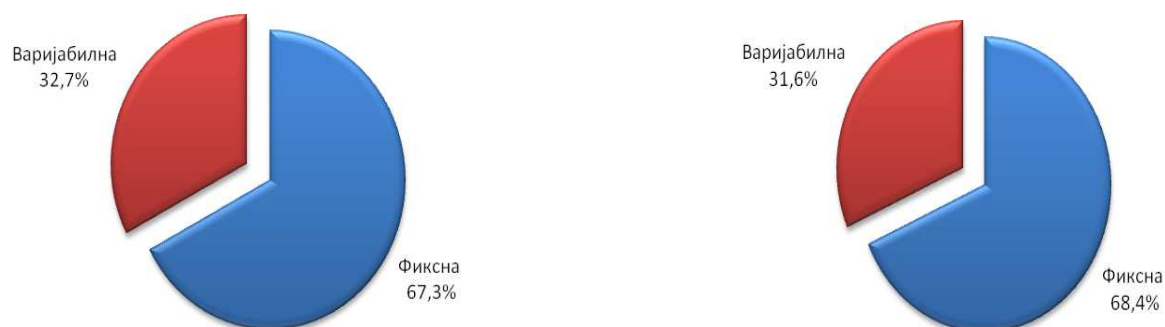
Извор: МФ и НБРМ

Графикон 19: Движење на државниот долг

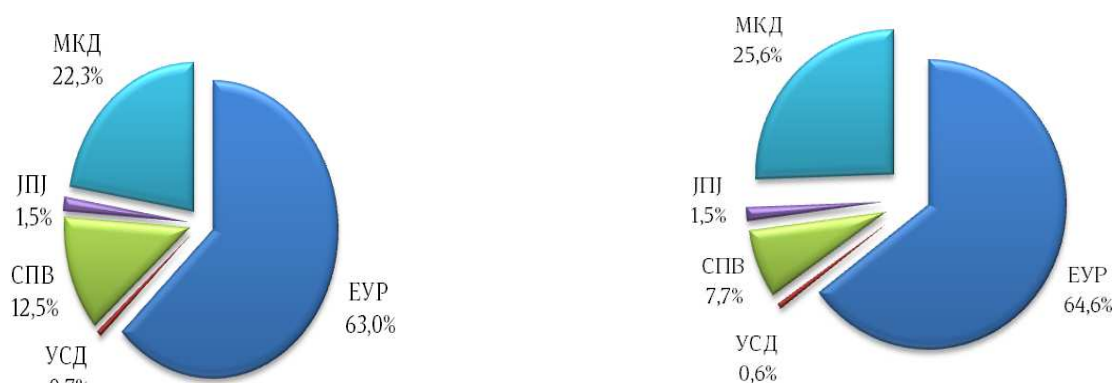
Извор: МФ и НБРМ

Графикон 20: Каматна структура на државниот долг
31.12.2014 год. 31.12.2015 год.

Извор: МФ и НБРМ

Графикон 21: Валутна структура на државниот долг
31.12.2014 год. 31.12.2015 год.

Извор: МФ и НБРМ

Графикон 22: Пазарен/непазарен државен долг
31.12.2014 31.12.2015

Извор: МФ и НБРМ

Индикатори за ризик на портфолиото на државниот долг

Табела 6: Просечно време до достасување – АТМ (во години)

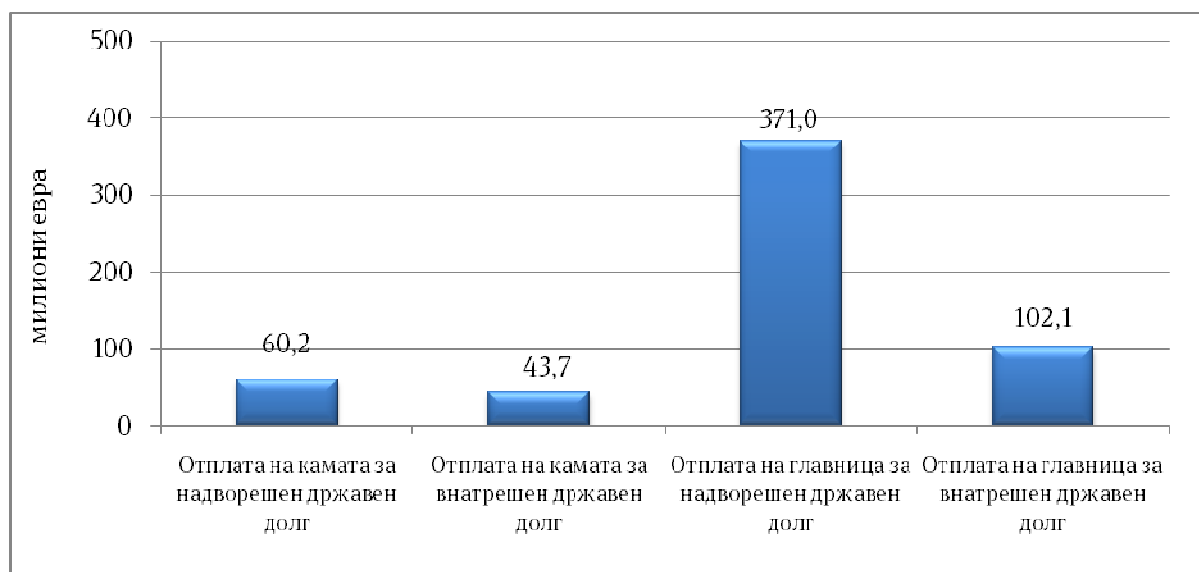
	2015
Внатрешен долг	2,5
Надворешен долг	5,5
Вкупен државен долг	4,3

Табела 7: Просечно време на промена на каматна стапка – АТР (во години)

	2015
Внатрешен долг	2,5
Надворешен долг	4,4
Вкупен државен долг	3,6

Извор: МФ

Графикон 23: Отплата на камата и главница по основ на државен долг

Извор: МФ и НБРМ

V.1.1 Надворешен државен долг

Табела 8: Состојба на надворешен државен долг по кредитори

(во милиони евра)	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015
Надворешен државен долг	1.597,5	2.092,2	2.096,8
Официјални кредитори	981,1	983,2	858,4
Мултилатерални кредитори	883,1	888,7	764,8
ИБРД	216,3	251,3	246,0
ИДА	242,3	249,3	253,8
ИФАД	10,8	11,1	11,3
ЦЕБ	49,1	53,0	64,1
ЕБОР	27,5	67,1	64,6
ЕИБ	73,7	76,6	101,4
ЕУ	43,6	33,6	23,6
ММФ	219,7	146,7	0,0
Билатерални кредитори	98,0	94,5	93,6
Приватни кредитори	616,5	1,109,0	1,238,4
Еврообврзница	150,0	650,0	770,0
Останати приватни кредитори	466,5	459,0	468,4

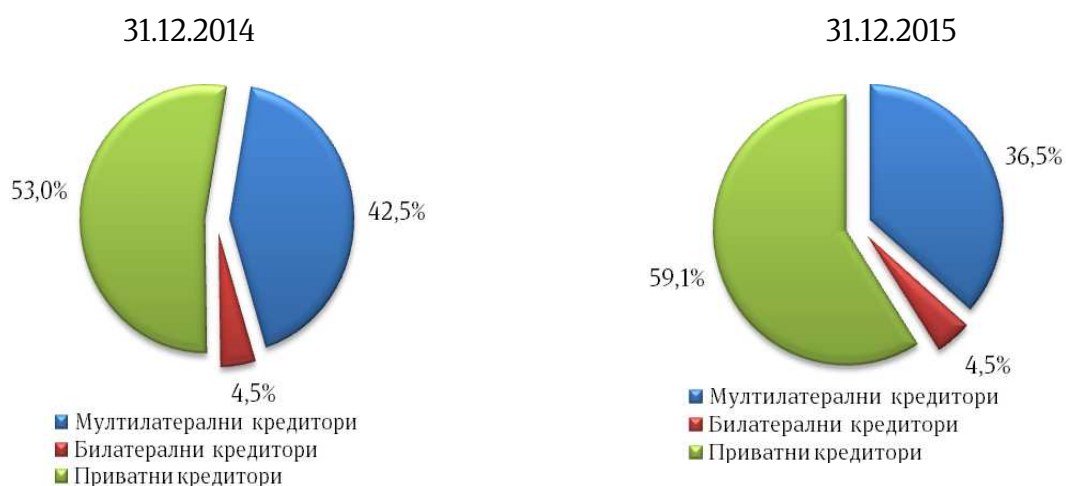
Извор: МФ и НБРМ

Табела 9: Повлекувања по основ на склучени неповлечени кредити на надворешен државен долг

(во милиони евра)	Повлечени средства јан-дек 2015
Повлекувања по основ на кредити на надворешен државен долг	345,0
Долг на централна влада (консолидиран)	344,4
Официјални кредитори	64,4
Мултилатерални кредитори	64,4
ИБРД	11,4
ЦЕБ	13,4
ЕБОР	4,6
ЕИБ	35,0
Билатерални кредитори	0,1
Приватни кредитори	280,0
Долг на општини	0,6
Приватни кредитори	0,6

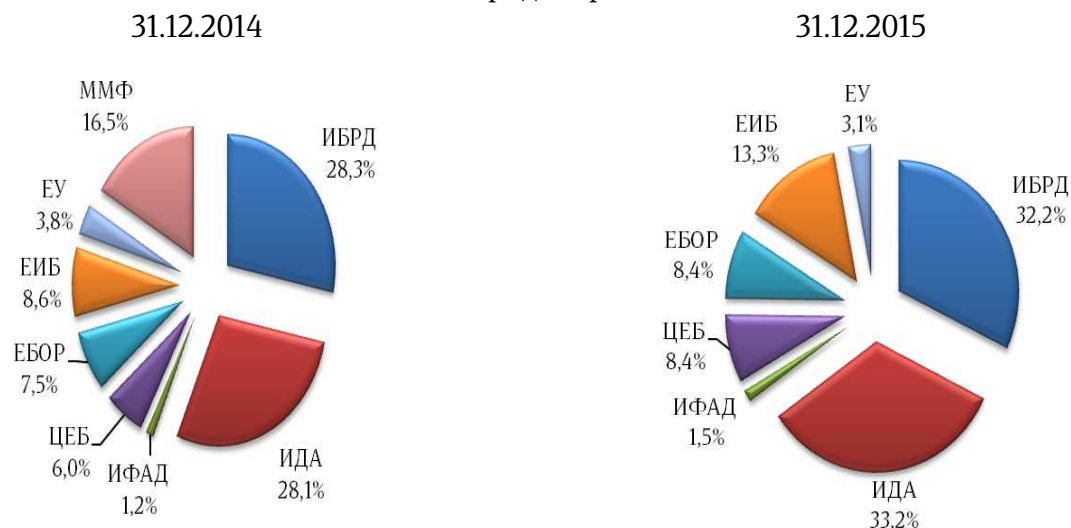
Извор: МФ и НБРМ

Графикон 24: Структура на надворешниот државен долг по кредитори

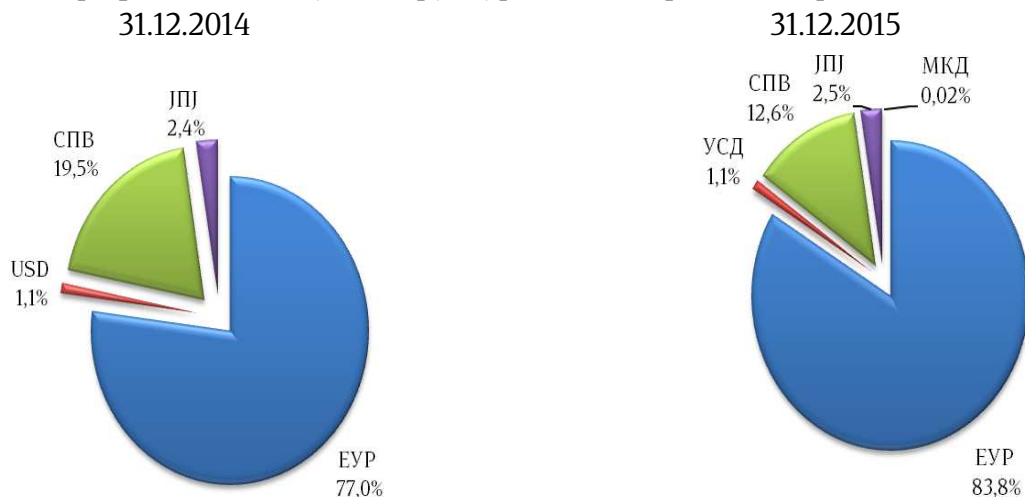
Извор: МФ и НБРМ

Графикон 25: Структура на надворешниот државен долг по мултилатерални кредитори

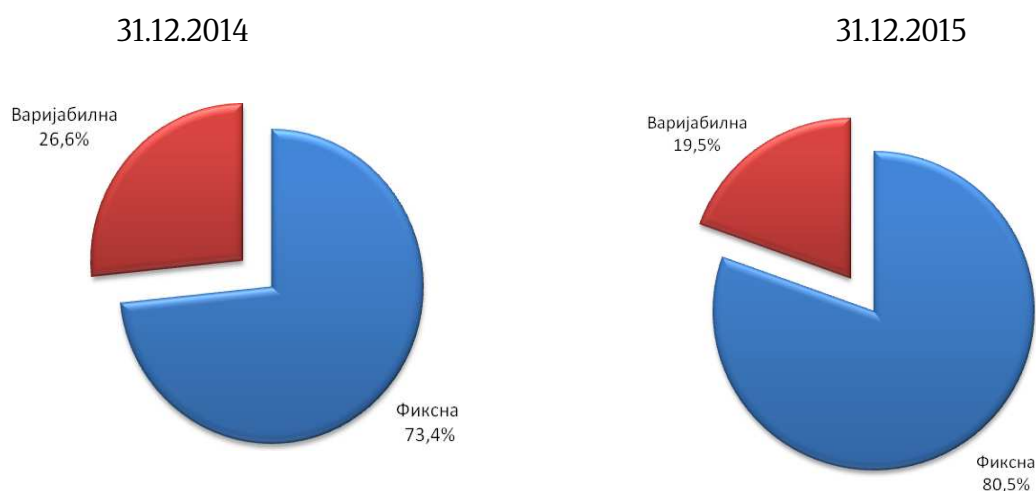
Извор: МФ и НБРМ

Графикон 26: Валутна структура на надворешниот државен долг

Извор: МФ и НБРМ

Графикон 27: Каматна структура на надворешниот државен долг

Извор: МФ и НБРМ

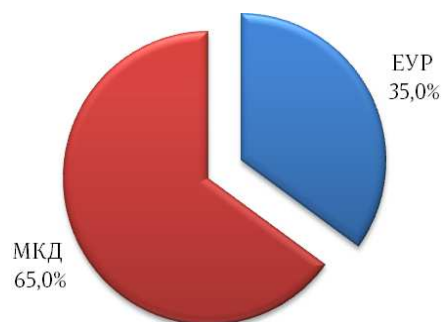
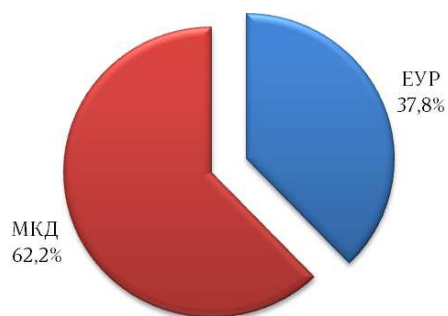
V.1.2 Внатрешен државен долг

Табела 10: Состојба на внатрешен државен долг

(во милиони евра)	2013	2014	2015
Државен долг	1.174,1	1.170,3	1.356,6
Долг на централна влада (консолидиран)	1.165,1	1.159,5	1.344,1
Структурни обврзници	103,2	83,3	72,3
Обврзница за селективни кредити	16,9	16,9	16,9
Обврзница за приватизација на Стопанска банка	10,7	2,1	0,0
Обврзница за старо девизно штедење	0,0	0,0	0,0
Обврзница за денационализација	75,6	64,4	55,4
Континуирани државни хартии од вредност	1.061,9	1.076,1	1.271,8
Општини	9,0	10,8	12,5

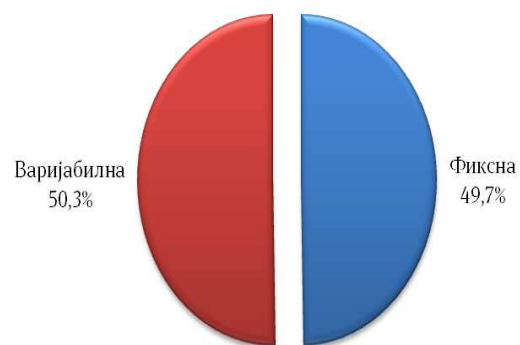
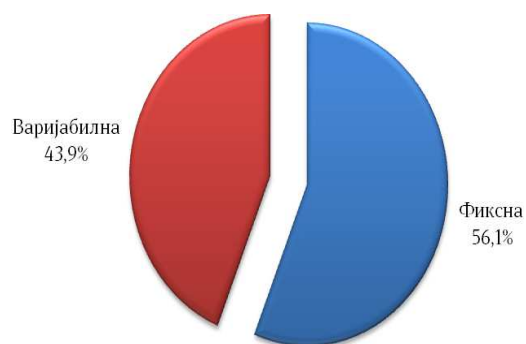
Извор: МФ

Графикон 28: Валутна структура на внатрешниот државен долг
31.12.2014 31.12.2015

Извор: МФ

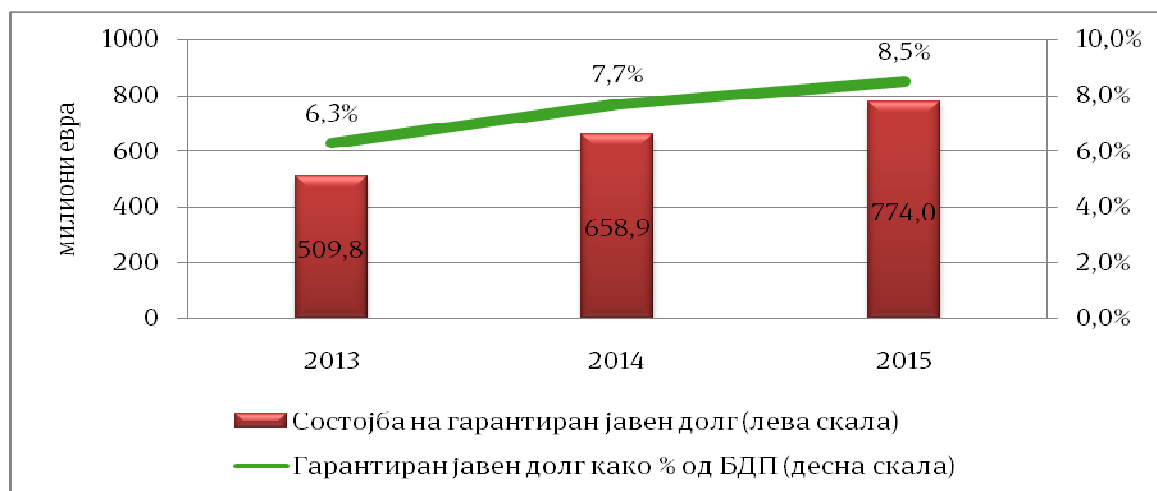
Графикон 29: Каматна структура на внатрешниот државен долг
31.12.2014 31.12.2015

Извор: МФ

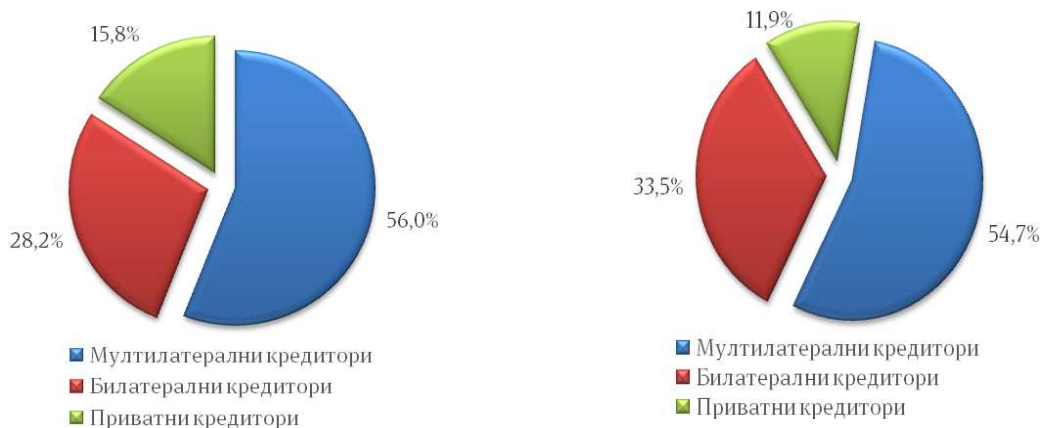
V.2 Гарантиран јавен долг

Графикон 30: Состојба на гарантиран јавен долг

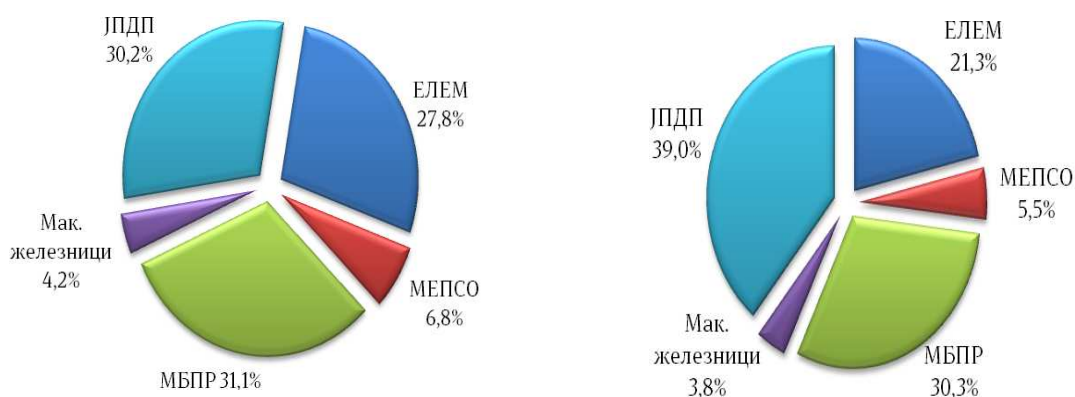
Извор: МФ и НБРМ

Графикон 31: Гарантиран јавен долг по кредитори
31.12.2014 31.12.2015

Извор: МФ и НБРМ

Графикон 32: Гарантиран јавен долг по должници
31.12.2014 31.12.2015

Извор: МФ и НБРМ